

A BŐR KÖSZÖNTÉSE

– részlet

A bőröm az enyém, csak az enyém. Én döntök a megérintéséről. Én teszem közszemlére, ha úgy tartja kedvem, én tetováltatom, én rajzolok rá, én bocsátom az állam rendelkezésére, hogy háborúba küldje, a barikádokra, én mutatom meg a kedvesnek, én érhetek hozzá, én sebezhetem meg, metszhetem be borotvával, hasíthatom föl, akaszthatom egy horogra, nyújthatom oda harapásra, szopásra, én azért *vagyok*, mert a bőröm *van*. A bőröm a szabadságom. Az én határok nélküli bőröm határai – mindig ott kezdődik, ahol nem ért véget – a világ határai. Amit érzek, amit gondolok, amihez hozzáérek, amit megértek. Megérteni a testtel. Állítólag lehet. Az agyunkkal gondolkodunk, de a bőrünkkel is. Érintéssel. Talán érintéssel még inkább és még jobban. Az érintés kémiaja. A szerelmünket is így választjuk. Először a bőrünkkel, csak utána gondolati szinten, az agyunkkal, tudatos döntéssel, kiszámíthatóan. Talán néha tudatosan is döntünk, pénzről, vagyonról, előnyökről, jobb partiról, még jobbról, legjobbról, nagyobb házról, több pénzről, előnyösebb rokonságról... Ha azonban nincs mögötte ott a bőr, ha a szerelemről pusztán a tudatunkkal döntünk, akkor születik meg a pokol. A bőr, amely illik a bőrünkhöz, ame-

lyet kívánunk, *maga a mennyország*. Ha nem tudjuk elviselni a másik bőrét, ha kiver a víz az érintésétől, ha nem kívánjuk megsimogatni, megnyalni, megenni, megcsókolni, akkor az a tudatos döntés ellenére *csak maga a pokol lehet*. Az egymáshoz illő bőr a minden, az egymást taszító a semmi. A másik bőrt imádó bőr *virágba borul*. A másikat elviselni képtelen bőr *lángol*. Ég. Elhervad, mint víz nélkül a szirom. A bőrünkkel érintjük a kezdet pillanatát. A bőr az emlékezet egyetlen része, ahová beleégett a születés emléke. A bőr mint a születés emlékezete. A születés előtt... Víz... Mindenütt víz... Talán nem is víz, ehetőbb, sűrűbb. Mindenképpen kellemes. Ott-honos. Lebegés. Ilyenkor még nincs bőrünk. Anyánk bőre a mi bőrünk is, amelyben úgy ringunk, mint valami végtelenül nagy úrben. Eszembe jut Kubrick *Úrodüsszeiája*, a film utolsó része. A vége. Az anyaméhben lebegő magzat ugyanaz, mint a világűrben lebegő magzat. Hol van a határa a magzatnak. Valahol kívül. Az úr szélén. Az úr széle az anya. A bőre, amellyel érzünk. Nem a saját bőrünkkel érzünk, amikor még bent vagyunk, amikor még nem is vagyunk, amikor még nem erre a világra valók vagyunk, amikor még a hasában vagyunk, abban a nagy, fölfújta labdában, amely biztonságosan megvéd bennünket a világ érintésétől, amelyet még nem ismerünk. Még egyetlen érintést se érzékelt a bőrünk. Egyetlen érintést se tudunk megnevezni. A fejünk üres. A bőrünkön nincsenek lenyomatok. Olyan dolgokat érzékel a bőrünk, amelyek kívülről jönnek, a másik bőrön át, az anya bőrén át. Mielőtt megszületnénk, két bőrünk van. A saját, sebezhető, érintetlen, üres, lenyomatok nélküli bőrünk – illetve ott vannak azért a saját érintésünk lenyomatai, amikor a magzat hozzáér önmagához, amikor megvakarja az orrát, ez az egyik legnépszerűbb ultrahang-fölvétel –, és az a bőrünk, amely kívül van, amely már mindent ismer, amelyet már megérintettek, tele van a világ lenyomataival, és továbbítja számunka az érzeteket: forró, hideg, kellemes, kellemetlen... és a bonyolultabbakat: félelem, rémület, bizonytalanság, kéj, ellenségeskedés, szerelem... mindez a *külső bőrön*

át, az anya bőréen át jut el a még meg nem született bőrbe. Mondhatjuk egyáltalán a meg nem született bőrre azt, hogy *bőr*? Inkább üres lemez, üres emlékezet, amely arra vár, hogy megtöltsék az emlékek, hogy benépesítse a külső világ. A születés. Senki nem emlékszik a születésére. És mindannyian emlékszünk rá. A bőrünk ekkor érintkezik először a térrel. A mikrokozmosz találkozik az igazi világgal. Elkezdődik az időszámítás. De nem csak az időszámítás. Elkezdődnek az érintések. Az érintések számítása szédületes gyorsaságú. Eszembe jut *A bádogdob* című film. Könyvet nem nagyon olvastam. Filmen nőttem föl, és csak utána következtek a könyvek. Ha a film jó volt, kézbe se vettem a könyvet. Ha rossz volt, a könyvtárból kikölcsönöztem. *A bádogdobban* a kis főhős emlékszik saját születésére. Az első, amit megpillantott, amikor anyja lábai között kicsusszant a világba, egy villanykörte volt. Egy világító hatvan wattos villanykörte formájában pillantotta meg a világot... Ez akkor nagyon szellemesnek tűnt, valami módon ironikusnak. A világ nem valami nagy és végtelen, a világ egy üveggömb, benne izzó szállal... A főhős nem is akart megszületni. Nem volt kíváncsi a világra. Ott bent jól érezte magát. Kikényszerítették. Bent akart maradni az anyja hasában, a saját kicsi világában, ahol minden biztonságos volt, érintések nélküli. Később úgy döntött, hogy nem fog felnőni. A világ, amelyben rákos daganatként burjánzott a náciizmus, nem tűnt neki túl szexinek. Meg akarta tartani gyermekkori bőrét. Az ártatlanságát. A világban, amelybe az ember beleszületik, nincs ártatlanság. Csak döntéshelyzet és döntés ez vagy amaz oldal mellett, velünk vagy, vagy ellenünk. Amikor úgy döntött, nem fog megnőni, a naivitást, a tisztaságot, az ártatlanságot választotta, amelyre csak a gyerekek képesek. Miben is áll a gyerek ártatlansága? Elsősorban abban, hogy tiszta papírlapnak számít. Nincsenek tapasztalatai, nincs tudása, csak érzései és érzékei, amelyeket nem kendőznek el az élmények. És a bőre, a lélek legérzékenyebb érzékszerve, az is érintetlen. Ártatlan és tiszta. Naiv. Nem ismeri a fájdalmat, meg kell égetnie ma-

Turi Tímea

NINCS TESTE

Beszélek a testedről? Mindenki ezt akarja. Hogy lopjalak szét magamnak, nekik. Mert nincs teste annak, aki beszél a másikéről. Pedig nekem nem a tested kell, mit kezdjek a behegedt sebhelyekkel, az elfakult foltokkal, az eltűnt, eltakart hússal. Mindenki azt várja, erről beszéljek. Pedig én arról szeretnék, amit nem látok, csak kimerevített képeken ámít az, ahogy nincs, ahogy nem lehetne. Untat a más szava. Mégse beszélhetek folyton rólad, hiába változol, vagy más lehetsz.

VAN CSALÁS

Van csalás, ahol nincsen harmadik.
Csak ébredés utáni tévedés.
Az álom könnyű félrekódolása.
Hogy ami elszalasztott, végtelen lesz.
Ó, felkiáltás!
A magány is megcsalás,
a viszonzott a magány megcsalása.
És őrjítő, hogy vannak férfiak, akik soha.
Hogy vannak férfiak egyáltalán,
és nem vagyunk a történet része.

gát, hogy félje a tüzet, sebet kell ejtenie magán, hogy félje a kést... A világ pedig nagy, és folyton sebeket okoz. A világ a bőrt érinti meg, és azon keresztül szeretne hozzáférkőzni a lélekhez... De nem csak megérinteni szeretné, hanem elfoglalni, megkaparintani, magáévá tenni, rabosítani... Ha eladod a bőröd, eladtad a lelked is. Amikor az élőlény kibújik a világra, amúgy nyálkásan kijut a melegből a hidegbe, a puhából a szögletesbe, a biztosból a sebezhetőbe, a bőrhöz hozzáér a külvilág. Erre is emlékszem. Vagy legalábbis úgy tűnik, hogy emlékszem. Időnként arra is emlékszünk, amire nem emlékszünk. Szójuk a

történetet, kitaláljuk, és a fikcióba belopakodnak az igaz és mélyen elásott képek, és a fikcióból valóság lesz... Emlékszem a születésemre. A születés érzése. A mendemondák, amelyek később, a szavakkal érkeznek, elrontják az érzéseket, leegyszerűsítik őket. A szó egy jéghegy csúcsa, és soha nem mondhat el mindent. A nyelv jobb, mint a semmi. Megfelelővé, elfogadhatóvá, etikussá és talán még esztétikussá is teszi a kölcsönös megértést. Miközben szaglással, érintéssel, a bőrünkkel, a nyelvünkkel, a fogunkkal, az orrunkkal kellene megértenünk egymást. Ez elég kellene hogy legyen az őszinte kommunikációhoz. Mert a szavak a hazugságot is magukkal hozzák. A szavak szülik a metaforákat, a sokféle interpretációs lehetőséget, a különböző igazságokat. Csak az érintés, a nedvek, a nyálka, a szag, a vér és a fájdalom számára ismeretlen a hazugság. A szavak a hazugság eszközei. Az érintések az igazságé. És a bőr: olyan papír, amelyre érintéssel rójuk föl az érzéseinket. Szóval: úgy tűnik, emlékszem a születésemre. Hazudok, hogy emlékszem. És ebben a hazugságban ott rejtőznek a képek. A sötétség és a melegség képei. A biztonságé. A színeké. Valószínűleg a vörösé. Tudjuk, hogy a születés nedves és vörös. A vörös szóval a puhaságot, a melegséget, a vért, a biztonságot, a nedves jóérzést illetjük... Majd, milyen elcsépelet kép, valahol a közelben, és egyben mindennek a végén létezik egy rés, egy ajtó a másik dimenzióba, a fájdalomba, hiszen a fény okozza az első fájdalmat, amikor előnti a bőrünket. A fénynek is van súlya, végtelenül kicsi ugyan, de van. A csecsemő bőrre hullik, először a tarkójára, ha az fejével előre jön világra, majd az arcára, a gyűrött, kékeslila, lélegzet nélküli arcára, majd végül a fény szétömlik a bőrén... és a kis lény megéri a fény súlyát. Szörnyű súly ez. Az első érzés, amit meg kell szoknod: a fény súlyos. El kell tudni viselni. A bőrön kell cipelni mindvégig. Majd tovább: a szűk hasadék, a legszebb hasadék, ezt is megtudod majd később, az élet hasadéka, a bejárat és a kijárat, az ajtó, ami egyszerre a születés és a halál, a halál, amely elkapja a nyakadat, amikor egy pillanatra megtorpantam az ajtóban,

abban a szűk hasadékban, emlékszem, és ott is ragadtam, a küszöbön, a köldökzsinórral a nyakamon. Se előre, se hátra. Levegő nélkül. Szorongás, neveztem meg később, sokkal később ezt az érzést, amikor valami szorítja a nyakadat, amikor valahol az itt és az ott határán vagy, a bent és a kint között. Az első érzés, amelyet a bőröm érzett, nem egy csók volt, nem egy ölelés, hanem egy kellemetlen szorítás, fojtogatás, szűkösség... Szorongás. A lélek és a bőr első érzete. A nyakamon át, amelyet valami szorít, nem ad teret, és a bőr szenved, úgy érzi, valami szorítja, agyonnyomja... a szorongás érzése beleírja magát a lélekbe. És a lélek megjegyzi. Ahogy az ezt követő első érintést is: hatalmas ujjak, mint valami fogók, ennek is később tudtam nevet adni, a fejemet fogják, megragadnak, húznak, rángatnak, megpróbálnak kettétépni... A bőr és a lélek új élményei, az első följegyzések, amelyek később kialakítják majd a fontossági sorrendet, a tulajdonságokat, az életet. Ezek az érzések mindennek az alapjai, ezekre építhetünk. A születés nem csak öröm. Hanem szorongás is. A szorongás és a félelem érzésén át csusszantam ebbe a világba. És a világ túl nagy volt. Fájdalmasan nagy. Biztonság sehol. Rátelepedett a bőrömrre a fény minden súlyával, a tér tágasságával. A félelem a másik érzés, amit megjegyeztem. A bőröm jegyezte meg. A halálig fölismeri majd a szorongást és a félelmet. Még régen, talán négyéves lehettem, egy nőnemű szerető rokon ölelt át, szorított magához, mert *édes, zabálnivaló cukorfalat* voltam, és megszorította a nyakamat, és magához vont, és nekem a bőröm emlékezett, a nyakam emlékezett, abbahagytam a légzést, a kezdet szorongása egyetlen pillanat alatt visszatért... Majd később, sokkal később, családi barátok látogatása, mongoloid fiúk sokkal nagyobb volt nálam, játszani akart, rám nehezedett hatalmas testével, rám feküdt, heherészett, eláztatott nyúlós nyálával, a többiek meg csak néztek bennünket, nevetgéltek, *nicsak, milyen szépen játszanak*, én pedig éppen haldoklottam, szorongás, szorongás, szorongás, félelem, félelem, félelem... A kezemet se tudtam kiszabadítani ebből az ölelésből. A légzésem abba-

maradt. A testem érzett, a bőröm emlékezett... Ugyanaz a félelem és mozdulatlanág, amely megakasztott ott, a világ küszöbén, anyám lábai között, fejjel előre és elszorított torokkal, mozdíthatatlan kezekkel, amelyeket nem tudtam átbújtatni azon a keskeny résen... És most ismét. A halál küszöbe ez. A mongoloid ölelése. A többiek meg nevetnek, *milyen aranyosak, hogy szereti őt, milyen gyorsan összeharátkoztak...* Elkékültem. Levegő nélkül. Lebénultam. Elfogadtam. Se előre, se hátra. A küszöbön fogok meghalni. Egy olyan valaki ölelésében, aki nincs tudatában erejének. Az elfogadás. Ezt is csak később neveztem meg, az *elfogadás*, ami maga a Halál. Fennakadt a szemem. Elernyedtem a testem. A kezem bénultan lóg. Nem lélegzem. *Isten veled, világ. Visszamegyek oda, ahol a bőr még nem tapasztalta meg az érintést.* Arra ébredtem, hogy az arcomat pofozzák. A kedves mongoloid fiú riadtan sír. Sok évvel később elütötte egy autó. Zavart volt, úgy érezte, valami rosszat tett, pedig csak meg akarta mutatni, mennyire szeret, én pedig újra azt éreztem, mintha lélegeznék, mintha végre újra megszülettem volna... Majd... Sok év múlva. A lány. Aki hozzám simult. Amikor bőrt és ölelést cseréltünk, amikor egymás testére helyeztük tenyerünket, amikor nyállal írtunk haikukat egymás hajlataiba, még minden rendben volt. Maga volt az élet. Reggel felé, amikor elaludtunk, a karjaiba zárt. Hátulról simult hozzám, a karját a nyakam köré fűzte, és a lábát is átvette a combomon, magához szorított, mert szeretett... Azt hittem, meg fogok halni. A szorongató karjai. A félelem. Az elakadó lélegzet. A gyönyörnek az emléke, amellyel egymás testét kényeztettük, amellyel föltártuk egymás bőrét, amelyet édes gyümölcsként együtt harapdáltunk, sem volt képes megakadályozni a születés emlékének előretörését. Ismét az élet és a halál küszöbén. A méh, amely nem enged lélegezni, amely minden lélegzetvétellel újabb félelmet szül, mint egy kölykező macska... Fölpattantam. Szinte ellökve őt. Kint tél volt, de én föl téptem az ablakot és lélegeztem. Azt hitte, valami bajom van. És nem tévedett. A születés elkísér. Az első érzések, amikor a világ

Szálinger Balázs

ELŐRE A SZABADALMI ÚTON

Megyünk előre a Szabadalmi úton,
Minden olyan lesz, olyan, ami nem volt,
Megyünk ketten a Szabadalmi úton,
Te, a társam, s én – akit a társ szeret.

Levédünk mindent, tanyát és tőzeglápot,
Amire rányit a szerelmünk, igen,
Legyen minden, mi nem létezik: áldott,
Kapjon kezünktől kezünk is életet.

Előrefuthatsz, és megjelölhetsz bármit,
Mert papírokkal később igazoljuk,
Föl is támaszthatsz, ha akarsz, akárkit,
Legfeljebb meghal, ha mi továbbmegyünk.

Előre, kislány, a Szabadalmi úton,
Előre mind, ki mostantól mi vagyunk,
Legyen nyomunkban csupa-csupa új nyom,
Amit használnak, ha mi már nem leszünk.

Előre, kislány, a Szabadalmi úton

megéri az életünket. Amikor a bőr elkezd magába szívni az első tapintásokat, az első érzéseket. A levegő súlya, amely ránk telep-szik, a tér, amelybe behullunk, a szorongás és a félelem és... a fájdalom. Amikor az ujjak fogóként ragadnak meg, kirántanak, *egy plump hallatszik csak, mint amikor üvegből húzzák ki a dugót*, mondaná a költő, és minden megdermed. Nem létezik már az a szív, amely helyetted dobogott. Nem lélegzel már. És akkor – az ütés. Fájdalom. Csattan. Egy tenyér, akkora, mint te magad, a bőrödre csap, a fenekedre, az első érintés, amit élőlényként egy másiktól kapsz – egy ütés. A bőrt éri. Sajgó, fájdalmas, fehér, a fájdalom először fehér, aztán mindeféle színre vált. És a légzés! Levegőt veszel! Végre, emlékszem. Mély lélegzet. Végtelenül mély. A szorongás kintről beköltözik. Szétrobbant, úgy tűnik, emlékszem.

Egyszerre vég és kezdet. Szorongó. Rémült. Fájdalmas. És élő. Születés. Hogy mikor érintette meg bőrömet az a sok kellemes dolog, nem emlékszem. Akkoriban, meglehetősen régen, a csecsemőket, alighogy kinyomultak a világba, megfürdették, majd alaposan becsomagolva adták oda az anyáknak. Csak később, jóval később helyezik majd a meztelen apróságokat az anyjuk hasára. Még csak meg se mosdatják őket. Azonmód, véresen, nyálkásan, elkékült, körte alakúra nyúlt fejjel, olyan, mintha hosszúkás, kicsit megnyomódott hatalmas szilvaszem lenne a fejük, az anyjuk meztelen hasára helyezik őket, ahonnan csak az imént nyomultak ki. Az érintés miatt. A bőr miatt. Bőr a bőrre. A meztelen fenékre mért ütés első érintése után egy másik bőr. Amelyet már belülről is éreztél, amely a tapogatócsápod volt, amelyen keresztül éreztél mindent, azt most kifordított kesztyűként éled meg, kívülről, önmagadon. Fontos az érintés. Fontos a bőr. A fiatal ember, azaz én, azaz te, megnyugszik. Lélegzik, érzékeli a túloldalán dobogó szívet, megismeri a dobbanást és a légzés ritmusát, amely ott bent még az övé is volt, így már érzi magát is. Érzi, hogy van saját bőre, saját szíve, és ezekre, üvegharangként, ráborul a világ, mint az élet nagy anyaméhe. Ez jó érintés. Az első jó érintés attól a pillanattól, hogy kinyomultál a szűk résen, amely elválasztja a világokat. Az első jó érzés, amely talán nem csak kellemes, hiszen az új érzések még nem kellemesek, majd csak akkor válnak azzá, ha már eleget ismételtük őket, akkor válnak magukkal ragadókká, majd szépekké, majd gyönyörködtetőkké, mint a fölfeslő bimbók. A szorongatottság, a félelem, a fájdalom és végül, végül! – az érintés az anya biztonságot ígérő, hatalmas hasán. Ami ezután következik, csupa újdonság, csupa új dolog, amelyek a bőrünkön át belénk hatolnak, és nem tudjuk megnevezni őket, csak megkóstoljuk, megszagoljuk, megkülönböztetjük, de nevük nincs... Még nincs. Az érintésekből tanultunk, és még mindig tanulunk. Az ismétlések tesznek teljessé bennünket.

RAJSLI Emese fordítása

Szaniszló Judit

LELI

Z. Szanyi Lelianna átlagos bazmegyei fess pestasszonyember, nem kutatja az indokoltnál intenzívebben a családfáját, nem politológus és Magyarország-szakértő, nincsenek a fejében sem indokolt, sem indokolatlan állam- és/vagy összeesküvés-elméletek.

Z. Szanyi Leli anyai dédanyja cigány, térben bal szélső szomszédja sváb, kis lengyel kika csingatásokkal. Lelinek az általánosban akadt földrajzórakon némi vaktérkép-fóbiája, de ki lehetett ezzel egyezni, legfeljebb, mondta az anyja vasárnaponként a cérnamentéltet szírpantgatva, legfeljebb, na mitadisten, nagyügy, majd nem lesz a gyerekből egy világtörténész. Nem is lett. Az apja egyszer kokettált egy zsidó lánnyal, esetleg fiúval a sorkatonai szolgálat egy óvatlan szabad vasárnapja alkalmával, de ezekről Lelinek hálisten fogalma sincs, és ha lenne, se érdekelné az indokoltnál jobban.

Leli a szomszédjától vesz Avon termékeket karácsony előtt és az eseti leárazásokkor, attól a szomszédasszonyától, akinek nagy kampós orra van – apai, és még véletlenül sem anyai ágon persze –, és aki a múltkor a cigányokat okolta azért, hogy a lomtanításkor elhordták a bútorait a folyosóról, azokat a bútorait, amiket pedig folyosó ide vagy oda, még javában használt. Kell a testnek a törődés, és az emlékezés a jóra. Tényleg a cigányok voltak, Leli ezt tudja, már ha egyáltalán ők mint ilyenek alleszcuzammen léteznek, de mégsem bólogat a szomszédasz-